

ZARZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I SZTUKI

z dnia 15 lutego 1973 r.

w sprawie zasad wymiany, nieodpłatnego przekazywania i sprzedaży materiałów bibliotecznych.

Na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 12, poz. 63) oraz w związku z art. 7 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48) zarządza się, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Biblioteki ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, zwane dalej „bibliotekami”, obowiązane są wymieniać wzajemnie i przekazywać sobie nieodpłatnie zbędne materiały biblioteczne.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy materiałów bibliotecznych nie posiadających wartości historycznej, naukowej lub artystycznej w rozumieniu przepisów o ochronie dóbr kultury.

3. Zbędne są materiały biblioteczne:

- 1) nie odpowiadające zakresowi gromadzenia zbiorów przez daną bibliotekę,
- 2) nieprzydatne bibliotece ze względu na nadmierną liczbę egzemplarzy w stosunku do aktualnych i przewidywanych potrzeb użytkowników,
- 3) z innych względów nieprzydatne bibliotece.

§ 2. Zbędne materiały biblioteczne, z wyjątkiem mających charakter poufny lub służbowy, mogą być sprzedawane lub przekazywane do wymiany międzynarodowej na zasadach i w trybie niniejszego zarządzenia.

§ 3. Zbędne materiały biblioteczne nie stanowią dóbr kultury w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10,

poz. 48) i mogą być przeznaczone do międzybibliotecznej wymiany międzynarodowej lub sprzedaży za granicę bez obowiązku uzyskiwania odrębnych zezwoleń i zaświadczeń, jeżeli zostały zgłoszone do wymiany lub przekazania bibliotekom naukowym (§ 8 ust. 1), a żadna z tych bibliotek nie zgłosiła na nie zapotrzebowania.

Rozdział II

Wymiana zbędnych materiałów bibliotecznych.

§ 4. 1. Wymiana zbędnych materiałów bibliotecznych odbywa się na podstawie bezpośredniego porozumienia zainteresowanych bibliotek lub w sposób zorganizowany dla poszczególnych sieci bibliotecznych oraz regionów.

2. Ośrodkami koordynującymi zorganizowaną wymianę zbędnych materiałów bibliotecznych (ust. 1) są biblioteki lub instytucje, którym czynności te polecił właściwy organ nadzorujący albo które się ich podjęły w drodze wzajemnego porozumienia.

§ 5. Do zadań ośrodka koordynującego zorganizowaną wymianę należy w szczególności ustalanie:

- 1) wykazu bibliotek, które zgodzą się prowadzić wymianę lub są do niej zobowiązane,
- 2) rodzaju, tematyki oraz zasięgu chronologicznego materiałów bibliotecznych objętych wymianą, stosownie do występujących potrzeb,
- 3) zasad pierwszeństwa w rozdziale materiałów, jeśli liczba zapotrzebowań jest większa niż liczba posiadanych egzemplarzy.

§ 6. 1. Biblioteki uczestniczące w wymianie zbędnych materiałów bibliotecznych, jako oferujące, obowiązane są:

- 1) sporządzać spisy posiadanych zbędnych materiałów bibliotecznych i przysyłać je innym bibliotekom; spis zbędnych materiałów bibliotecznych, obejmujący nie więcej niż 500 pozycji, powinien zawierać następujące dane: nazwę i adres biblioteki, miejscowość i datę, tytuł — „Spis zbędnych materiałów bibliotecznych”, opatrzone kolejnym numerem w obrębie roku, ułożone alfabetycznie i ponumerowane opisy bibliograficzne materiałów bibliotecznych, podane w grupach: wydawnictwa zwarte, czasopisma, inne,
- 2) rozstrzygać o przydziale, jeśli liczba zapotrzebowań na określoną pozycję jest większa niż liczba posiadanych egzemplarzy, stosownie do zakresu gromadzenia zbiorów ubiegających się o nie bibliotek, z uwzględnieniem pozycji, jaką zajmują te biblioteki w zaspokajaniu potrzeb naukowo-badawczych lub dydaktycznych na poziomie wyższym oraz w ogólnokrajowym systemie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej,
- 3) przysyłać zapotrzebowane pozycje zainteresowanym bibliotekom w terminie trzech miesięcy, licząc od daty wysłania spisu.

2. Biblioteki uczestniczące w wymianie zbędnych materiałów bibliotecznych, jako ubiegające się, obowiązane są przysyłać swoje zapotrzebowanie bibliotekom oferującym w terminie miesięcznym, licząc od dnia otrzymania spisu.

3. Zapotrzebowanie, o którym mowa w ust. 2, przesłane przez bibliotekę ubiegającą się we właściwym terminie, a nie zrealizowane w terminie 3 miesięcy od daty sporządzenia spisu, traci ważność.

§ 7. Ustala się następujące pierwszeństwo przydziału zbędnych materiałów bibliotecznych, jeśli liczba zapotrzebowań na określoną pozycję jest większa niż liczba posiadanych egzemplarzy:

- 1) polonica do XVIII wieku włącznie — Biblioteka Jagiellońska, a w dalszej kolejności: Biblioteka Narodowa, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
- 2) polonica z XIX wieku — Biblioteka Narodowa, a w dalszej kolejności: Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
- 3) polonica z XX wieku (do 1948 r. włącznie) — Biblioteka Narodowa,
- 4) wydawnictwa regionalne dotyczące regionu — biblioteki regionalne, określone w przepisach o dostarczaniu bibliotekom obowiązkowych egzemplarzy druków i nagrań dźwiękowych.

§ 8. 1. Biblioteki naukowe, wymienione w załączniku do niniejszego zarządzenia, obowiązane są do prowadzenia stałej, zorganizowanej wymiany zbędnych materiałów bibliotecznych.

2. Wymianie, o której mowa w ust. 1, nie podlegają materiały biblioteczne określone w § 1 ust. 2 oraz:

- 1) druki wydane w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej po dniu 31 grudnia 1948 r.,
- 2) egzemplarze druków zużytych lub uszkodzonych w stopniu kwalifikującym je na makulaturę.

Rozdział III

Przekazywanie zbędnych materiałów bibliotecznych.

§ 9. Przekazywanie zbędnych materiałów bibliotecznych następuje w drodze bezpośredniego porozumienia

zainteresowanych bibliotek. Przekazywaniu nie podlegają materiały zbędne określone w § 8 ust. 2 pkt 2.

§ 10. 1. Biblioteki przekazujące obowiązane są:

- 1) dokonać wyboru biblioteki (bibliotek), która ze względu na zakres gromadzenia zbiorów może być zainteresowana przejęciem oferowanych pozycji,
- 2) wysyłać spis oferowanych pozycji,
- 3) realizować zamówienia zgłaszane przez biblioteki przejmujące.

2. Biblioteki przejmujące obowiązane są:

- 1) występować o przekazanie im zbędnych materiałów bibliotecznych przez biblioteki, które materiały te posiadają i mogą je przekazać,
- 2) składać zamówienia w trybie i terminach określonych przez bibliotekę przekazującą.

Rozdział IV

Sprzedaż zbędnych materiałów bibliotecznych.

§ 11. Biblioteki mogą sprzedawać posiadane zbędne materiały biblioteczne wyłącznie placówkom państwowego handlu księgarsko-antykarskiego lub za ich pośrednictwem.

§ 12. 1. Zbędne materiały biblioteczne mogą być sprzedawane tylko wtedy, gdy zostały uprzednio zgłoszone do wymiany lub przekazania bibliotekom naukowym, wymienionym w załączniku do niniejszego zarządzenia, a żadna z tych bibliotek nie zgłosiła na nie zapotrzebowania w terminie 3 miesięcy.

2. Ograniczenie wynikające z ust. 1 nie dotyczy materiałów określonych w § 1 ust. 2 oraz w § 8 ust. 2.

3. Przepisy § 6 ust. 1, § 7 i § 10 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 13. Materiały biblioteczne przeznaczone do sprzedaży należy oznakować odciskiem stempla o średnicy 25 mm, posiadającego na obwodzie podwójny margines oraz rozmieszczony owalnie tekst zawierający nazwę biblioteki i jej siedzibę; w centralnej części stempla należy umieścić napis: „do obrotu rynkowego”.

§ 14. 1. Zbędne materiały biblioteczne przeznaczone do sprzedaży podlegają spisaniu; spis oznaczony literą „A” zawiera wykaz materiałów zakupionych przez antykwariat, spis oznaczony literą „B” wykaz materiałów przyjętych przez antykwariat do sprzedaży komisowej. Umieszczanie zbędnych materiałów bibliotecznych w spisie „A” lub „B” następuje po porozumieniu z antykwariatem.

2. Spisy, o których mowa w ust. 1, obejmują: nazwę i adres biblioteki, miejscowość i datę, tytuł — „Spis zbędnych materiałów bibliotecznych przeznaczonych do sprzedaży”, opatrzone numerem kolejnym w obrębie roku, oraz rubryki zawierające: liczbę porządkową pozycji, opis bibliograficzny, numer książki ubytków (jeśli materiał był wpisany do inwentarza), liczbę egzemplarzy, cenę zakupu, uwagi.

§ 15. Zbędne materiały biblioteczne przyjęte do sprzedaży komisowej i nie sprzedane zwracane są właściwej bibliotece za pisemnym potwierdzeniem odbioru.

§ 16. Wycenę zbędnych materiałów bibliotecznych przeznaczonych do sprzedaży prowadzą oraz ich cenę sprzedażną ustalają placówki państwowego handlu an-

tykowskiego w porozumieniu z biblioteką, która przeznaczyła te materiały do sprzedaży.

§ 17. Znajdujące się w obrocie księgarskim materiały biblioteczne (§ 11) oznaczone w sposób wskazany w § 13 nie podlegają obowiązkowi zgłaszania bibliotekom celem pierwokupu.

Rozdział V

Przepisy końcowe.

§ 18. Biblioteki naukowe, nie wymienione w załączniku do niniejszego zarządzenia lub inne biblioteki gromadzące zbiory naukowe, a posiadające zbędne materiały biblioteczne, mogą wystąpić do Ministerstwa Kultury i Sztuki z wnioskiem o włączenie ich do zorganizowanej ogólnokrajowej międzybibliotecznej wymiany zbędnych materiałów bibliotecznych.

§ 19. Wyłączenie z zorganizowanej ogólnokrajowej wymiany zbędnych materiałów bibliotecznych prowadzonej przez biblioteki naukowe następuje:

- 1) przez likwidację biblioteki,
- 2) na wniosek biblioteki.

§ 20. 1. Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk oraz Biblioteka Uniwersytecka w

Warszawie mogą przeznaczyć do wymiany międzynarodowej zbędne materiały biblioteczne z pominięciem warunków określonych w § 3, jeżeli:

- 1) zachowany został tryb postępowania określony w art. 41 ust. 2 ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach oraz
- 2) żadna z tych bibliotek nie ubiega się o przejęcie zbędnych materiałów bibliotecznych.

2. Przepis § 12 ust. 2 i § 17 stosuje się odpowiednio.

§ 21. Zbędne materiały biblioteczne, które mimo zastosowania trybu określonego przepisami niniejszego zarządzenia nie zostały wymienione, przekazane lub sprzedane, mogą być oddane na makulaturę.

§ 22. Koszty przesyłek związane z wymianą i przekazywaniem zbędnych materiałów bibliotecznych ponosi biblioteka wysyłająca.

§ 23. Traci moc zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 marca 1965 r. w sprawie międzybibliotecznej wymiany druków zbędnych (Monitor Polski Nr 17, poz. 74).

§ 24. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Kultury i Sztuki: **S. Wroński**

Załącznik do zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 lutego 1973 r. (poz. 54).

WYKAZ BIBLIOTEK NAUKOWYCH OBOWIĄZANYCH DO UCZESTNICTWA W OGÓLNOPOLSKIEJ MIĘDZYBIBLIOTECZNEJ WYMIANIE ZBĘDNYCH MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH

1. Biblioteka Narodowa w Warszawie	20. Biblioteka Naukowa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w Warszawie
2. Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Warszawie	21. Centralna Biblioteka Rolnicza w Warszawie
3. Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie	22. Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie
4. Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku	23. Centralna Biblioteka Statystyczna w Warszawie
5. Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku	24. Centralna Biblioteka Narodowego Banku Polskiego w Warszawie
6. Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu	25. Główna Biblioteka Komunikacyjna w Warszawie
7. Biblioteka Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku	26. Główna Biblioteka Lekarska w Warszawie
8. Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu	27. Biblioteka Sejmowa w Warszawie
9. Biblioteka Jagiellońska w Krakowie	28. Biblioteka Muzeum Narodowego w Krakowie
10. Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi	29. Biblioteka Główna Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy
11. Biblioteka Główna Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu	30. Biblioteka Główna Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy
12. Biblioteka Główna Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie	31. Biblioteka Główna Miejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie
13. Biblioteka Główna Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu	32. Biblioteka Główna Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie
14. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie	33. Biblioteka Główna Miejskiej Biblioteki Publicznej im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
15. Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu	34. Biblioteka Główna Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. S. Staszica w Szczecinie
16. Biblioteka Główna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach	35. Biblioteka Główna Książnicy Miejskiej im. M. Kopernika w Toruniu
17. Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego w Sopocie	36. Biblioteka Śląska w Katowicach
18. Biblioteka Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie	37. Biblioteka Główna Miejskiej Biblioteki Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi
19. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie	